

Basis-stappenplan: Omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag bij dementie

Stap 1: Begrijp het gedrag

- Observeer het gedrag zorgvuldig: Wat gebeurt er precies? Wanneer? Hoe vaak?
- Identificeer triggers: Zijn er specifieke situaties, personen, geluiden, of momenten van de dag die het gedrag uitlokken?
- Beoordeel de context: Is het gedrag nieuw of al langer aanwezig? Is er sprake van lichamelijke ongemakken, zoals pijn, honger, dorst of een infectie?

Stap 2: Blijf kalm en empathisch

- Reageer rustig en zonder oordeel.
- Gebruik een zachte toon en lichaamstaal die veiligheid en vertrouwen uitstraalt.
- Valideer emoties: Laat merken dat je de gevoelens van de persoon serieus neemt, ook al is de inhoud van hun uiting verward.

Stap 3: Pas communicatie aan

- Gebruik eenvoudige taal en korte zinnen.
- Herhaal indien nodig zonder frustratie te tonen.
- Gebruik non-verbale communicatie zoals oogcontact, aanraking (indien gepast), en gezichtsuitdrukkingen.

Stap 4: Zoek naar de oorzaak

- Medische oorzaken: Laat controleren op pijn, infecties, medicatiebijwerkingen, obstipatie, etc.
- Psychosociale oorzaken: Denk aan eenzaamheid, verveling, angst, of verlies van controle.
- Omgevingsfactoren: Is de omgeving te druk, te koud, te warm, of onbekend?

Stap 5: Pas de omgeving aan

- Creëer een veilige, rustige ruimte met vertrouwde objecten.
- Minimaliseer prikkels zoals harde geluiden, felle lichten of drukte.
- Zorg voor structuur: Een vaste dagindeling geeft houvast.

Stap 6: Gebruik afleiding en alternatieven

- Leid de aandacht af met muziek, foto's, een wandeling, of een activiteit die de persoon prettig vindt.
- Bied keuzes aan om autonomie te behouden, bijvoorbeeld: "Wil je thee of koffie?"
- Gebruik reminiscentie: Praat over vroeger, bekijk oude foto's of luister naar muziek uit hun jeugd.

Stap 7: Werk samen met anderen

- Betrek familie en mantelzorgers: Zij kennen de persoon goed en kunnen waardevolle informatie geven.
- Overleg met collega's en specialisten zoals psychologen, artsen of casemanagers dementie.
- Documenteer gedrag en interventies zodat het team kan leren wat wel en niet werkt.

Stap 8: Evalueer en pas aan

- Reflecteer regelmatig: Wat werkte goed? Wat niet?
- Pas het zorgplan aan op basis van observaties en ervaringen.
- Blijf flexibel: Gedrag kan veranderen, dus blijf alert en pas je aanpak aan.

Extra tips

- Gebruik een signaleringsplan: Een overzicht van vroegtijdige signalen en passende interventies.
- Volg scholing over dementie en gedragsproblemen.
- Zorg goed voor jezelf: Omgaan met moeilijk gedrag is intensief. Neem pauzes en zoek steun.

Ondersteuning via Expertisecentrum Kantel

1. Methodisch begeleiden van moeilijk gedrag

Kantel leert zorgteams om gedrag systematisch te analyseren en interdisciplinair te bespreken via het SHOW-model.

Meer info: <https://www.eckantel.com/>

2. Advies en begeleiding op maat

Kantel biedt advies rond moeilijk gedrag bij dementie, begeleiding op maat voor teams en implementatie van psychosociale modellen.

Bekijk het aanbod: <https://www.eckantel.com/>

3. Opleidingen en trainingen

Vormingen zoals communicatietraining, belevingsgerichte zorg, omgaan met weerstand en BelRAI-trainingen.

Informatie: <https://www.eckantel.com/>

4. Tools en ontwikkeling

Kantel ontwikkelt praktische tools voor zorgteams om gedrag beter te begrijpen en te begeleiden.

5. Contact

 E-mail: kantel@pivh.be

 Dennis Renckens: 0496 / 10 48 82

 Brigitte Voortmans: 0498 / 10 53 56